

Glud Museums bemærkning til nedrivning af Spettrupvej 51, Spettrup, 8722 Hedensted

Der er ansøgt om nedrivning af den eksisterende bygning på Spettrupvej 51. Ejendommen ses nedenfor på screenshot fra Google Streetview, juni 2021:

Bygningen ligger i Spettrup, som er en gammel landsby med en meget fin og velbevaret landsbystruktur og mange bygninger, der stadig understøtter landsbyens byggeskik og materialevalg.

Luffoto fra 2022, hvor den sammenhængende landsbystruktur tydeligt ses:

Bygningen er jf. BBR opført i 1724.

Facaden mod vejen står i bindingsværk, der set fra Google Streetview kan tyde på en betydelig alder og altså understøtter BBR-oplysningerne. De øvrige sider af bygningen kan ikke erkendes på skråfotos pga. beplantning.

Bygningen er det oprindelige stuehus til en af Spettrup Bys gamle gårde (gård nr. 8 på det ældste originalkort fra år 1800 og matrikel nr. 6a på Original 1 kortet fra år 1819).

Originalkort fra 1800:

Original 1 kort fra 1819:

Huset har således en anseelig alder og har alene på den baggrund en meget stor kulturhistorisk værdi! At bygningen derudover indgår i en velbevaret landsbystruktur gør ikke den kulturhistoriske værdi mindre!

Spettrupvej 51 år 1957. Danmark set fra luften, Det kongelige Bibliotek:

Spettrupvej 51 år 1952. Danmark set fra luften, Det kongelige Bibliotek:

I en artikel fra Vejle Amts Folkeblad fra 27. februar 1988 beskrives huset således (se også bilag 1):

HEDENSTED/LØSNING

Kontor: Vejlevej 4, Hedensted, telefon 05 89 16 44

Ældste beboelse i Vejle amt?

Hus i Spettrup er antagelig fra 1724

Da Birtha og Lars Hareskov for fem år siden flyttede fra Københavns-området til Spettrup i Hedensted kommune, anede de ikke, at de ville blive kastet næstent hovedkuls ud i et stykke spændende slægts- og egnshistorie, som de i dag bruger masser af fritid på.

Adressen Spettrupvej 51,

som er en tidligere bondegård, har vist sig at være den formentlig ældste beboelse i Vejle amt, opført i 1724.

Hertil kommer, at Lars Hareskov, der er salgschef for et amerikansk firma, der sælger materialer til overfladebehandling af tage, gjorde en en anden spændende opdagelse, nemlig at hans

tip-tip oldefar, birkedommer Chresten Christensen ved Herredsretten i Bjerre og født i 1783, har boet ikke langt derfra.

Med den glubende interesse for gamle huse og slægts historie, som begge er i besiddelse af, er Birthas og Lars Hareskovs fritid til fulde optaget af, at sætte det 264 år gamle hus i stand og så løvrigt finde ud af, hvad den gamle birkedommer foretog sig.

Det ældste hus i Vejle amt

Et af de ældste huse i Vejle amt troede man gennem længere tid lå i gammel Vinding by.

Da den oplysning kom ud i foråret 1986, reagerede Agnes Kjær Jensen, Vandgyden 7 i Pjedsted straks og fortalte, at hendes hus var endnu ældre. Det er dateret til 1728 og 32 år ældre end huset i Vinding.

Nu dukker Birtha og Lars Hareskov så op med en BBR-ejendomsmeddelelse fra Hedensted kommune, der klart fortæller, at huset i Spettrup er fire år ældre end Vandgyden 7 i Pjedsted. Huset i Spettrup er fra 1724.

Flere år om at sætte huset i stand

Lars Hareskov fortæller, at der vil gå en del år endnu inden de bliver færdig med at sætte huset i stand.

For tiden arbejder ægteparret med at lave beboelse i tagetagen. Tidligere har de hævet loftet nede i den lange stue, som går gennem huset.

Det betød, at de gamle bjælker måtte saves over. For at bevare så meget af det gamle, som muligt, lod

de fem centimeter af de gamle bjælker rage ud fra væggen, hvilket er med til at give stuen dens specielle præg, mens bjælkeenderne samtidig fortæller om en tid, da myndighederne ikke stillede de samme krav til loftshøjden, som tilfældet er i dag.

Huset er fra stavnsbåndets tid

Det gamle hus, der er fra tiden før stavnsbåndets ophævelse, har uden tvivl været en af de gårde, som dengang udgjorde Spettrup by.

Lars Hareskov har i forbindelse med udgravninger til vandværk, nemlig fundet sokler fra andre længer, så alt tyder på, at der er tale om en tidligere landbrugsejendom.

De bekræftes også af, at der i dag stadig er en sidelænge til ejendommen.

Grundtvig og birkedommeren

— Jeg kan næsten høre den gamle birkedommer fare forbi herude på vejen med sit firspand på vej til et af de forskellige retshuse rundt omkring i Bjerre herred, der strækker sig mellem Vejle og Horsens fjorde, fortæller Lars Hareskov.

— Bjerre Herred var dengang et magtcentrum. Her var den fede jord og her lå de store gårde med fine indkomster og masser af arbejde.

Lars Hareskov siger, at en spændende side ved hans slægts historie er tip-tip oldefaderen, birkedommeren fra Bjerre Herred.

Ifølge den viden Birtha og Lars Hareskov har er Chresten Christensen født samme

Lars Hareskov udenfor det gamle hus i Spettrup. Det er ifølge kommunens BBR-meddelelse fra 1724 og dermed formentlig den ældste beboelse i Vejle amt. (Foto: Allan Simonsen)

år som N. F. S. Grundtvig.

Og faktisk opholdt de sig begge to hos præsten Laurits Feldt i Thyregod Præstegård i årene 1792 til 1801.

Selv om birkedommeren og Grundtvig var jævnaldrende var Chresten Christensen også en periode værge for Grundtvig.

Tirsbæk slot

Chresten Christensen var oprindeligt opdraget på Rørbækgård ved Give. Efter perioden i Thyregod Præstegård og siden som forvalter på Boller slot ved Horsens, blev han i 1826 beskikket, som birkedommer ved Herredsretten i Bjerre.

I 1840 købte han Tirsbæk

gods ved Vejle, hvilket iøvrigt medførte, at han måtte træde ud af de såkaldte stænderforsamlinger for de mindre ejendomme, da han nu var blevet godsejer.

Den gamle birkedommer, der var stærkt troende, døde i Hornslyd og er begravet på Uth kirkegård ved Horsens. Her sikrede han sig for gode ord og penge, at hans grav skal holdes til evig tid.

s'bro

Billedet viser det hus man tidligere troede var det ældste i Vejle amt. Det er fra 1728 og ligger på adressen: Vandgyden 7 i Pjedsted

Birtha Hareskov i et af vinduerne til det gamle hus og hvor man også ser en del af det gamle oprindelige bindingsværk. (Foto: Allan Simonsen)

Glud Museums vurdering

I Hedensted Kommune findes kun meget få bygninger tilbage fra før år 1800 – Glud Museum vil derfor gerne bede Hedensted kommune om at lave en søgning i BBR for at se, hvor mange bygninger, der ikke er kirker, som findes i kommunen fra før år 1800. Først derefter - og med den viden i baghovedet - bør man se på om man ønsker at fjerne dette stykke kulturarv i en velbevaret landsby.

Glud Museum mener, at politikerne bør inddrages i beslutningen om, hvorvidt man vil tillade at dette stykke kulturarv nedrives – med konsekvens for såvel byggeskik som landsbystruktur.

Glud Museum

Tlf: 75683082

Museumsvej 44, 7130 Juelsminde

www.gludmuseum.dk